
Zachowania etyczne i nieetyczne

Kariera zawodowa Studium przypadku

2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Zachodniopomorska
Szkoła Biznesu
w Szczecinie**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zachowania etyczne i nieetyczne

Cel

Celem case study jest uświadomienie wpływu norm etycznych na regulację zachowań społecznych ludzi.

Trzy koleżanki – Ania, Marta i Justyna – zmierzają się z sytuacją, w której będą musiały oceniać w kategoriach dobra i zła oraz uczciwości i nieuczciwości, a także wybrać właściwy sposób postępowania.

Wstęp

Lekcja biologii w pierwszej klasie o profilu biologiczno-psychologicznym w renomowanym liceum ogólnokształcącym dobiegała końca. Ania, Marta i Justyna siedziały w ostatniej ławce i podpierając głowy łokciami, wyglądały przez okno. Drzewa puszczały pierwsze listki i cała przyroda budziła się do życia po srożej zimie. To było wczesne piątkowe popołudnie, a promienie słoneczne leniwie wpadały do klasy, oświetlając stojącą na podeście panią Krystynę. Pani Krystyna była nauczycielką biologii, pasjonatką fauny i flory, która zwykła żarliwie opowiadać o różnych aspektach tego przedmiotu. Jako pedagog cechowała się wielkim oddaniem w przekazywaniu wiedzy, jednak utrzymywanie dyscypliny w klasie nie należało do jej mocnych stron. Uczniowie szeptali między sobą o wszystkim, tylko nie na temat lekcji. Pani Krystynie, zdawać by się mogło, wcale to nie przeszkadzało, bowiem wpatrzona gdzieś w dal, ponad głowami uczniów wygłaszała swój płomienny wywód z zakresu morfologii korzenia. Dziewczyny myślały już o swoich planach na weekend, gdy dobiegły je słowa pani Krystyny: – Ta grupa, która wygra konkurs, będzie miała gwarantowaną ocenę bardzo dobrą na koniec roku szkolnego z biologii. Dziewczyny nadstawiły uszu, a nauczycielka dodała: – Chętni mają dobrać się w zespoły, w których stworzą prezentację na temat rozmnażania pierwotniaków. Ta grupa, która najciekawiej przygotuje temat, wykraczając poza wiedzę podręcznikową, automatycznie otrzyma bardzo dobry na świadectwie z biologii. Oferta była kusząca...

Otoczenie przedmiotu

Ania, Marta i Justyna znają się od podstawówki. Razem też zdawały do tego samego liceum i wszystkie trzy świadomie wybrały klasę o profilu biologiczno-psychologicznym. Wszystkie chciały też w przyszłości zostać psychologami. Ciekawiły je zagadnienia związane z determinantami ludzkich zachowań i nurtowało pytanie, dlaczego ludzie postępują tak, a nie inaczej.

Czy wiesz, że jednym z najbardziej nieetycznych eksperymentów w historii psychologii, a zarazem jednym z najbardziej znanych był stanfordzki eksperyment więzienny przeprowadzony przez prof. Philipa Zimbardo. Polegał on na odegraniu przez ochotników ról strażników i więźniów. Warunki, w jakich został przeprowadzony, zostały tak zaaranżowane, by jak najbardziej przypominały więzienie. Eksperyment został bardzo szybko przerwany z powodu drastycznych aktów przemocy jakie „strażnicy” stosowali wobec „więźniów”. Cały eksperyment został pokazany w filmie „Cicha furia”.

Zachowania etyczne i nieetyczne

Co innego kwestia rozmnażania pierwotniaków... To akurat nie leżało w kręgu ich szczególnych zainteresowań naszych bohaterów. Niemniej zapisały się na konkurs i postanowiły ambitnie podejść do tematu, wygrana bowiem dawała wymierne korzyści!

Problematyka

– Jest, jest, jest – krzyczała Anka, skacząc po łóżku w swoim pokoju, odkąd weszły do niego Marta z Justyną. Dziewczyny umówiły się w celu ustalenia szczegółów i rozdzielenia zadań między siebie przy tworzeniu pracy na konkurs. Gdy w końcu Ania opadła wykończona na łóżko, obie koleżanki nachyliły się nad nią z minami wyrażającymi niezrozumienie i z wyczekiwaniem na to, co im powie. – Nigdy nie zgadniecie, co się stało... – Ania konspiracyjnie zniżyła głos i zrobiła długą pauzę, budując napięcie. – Wygraną w konkursie mamy jak w banku!!! – Ale jak to?! – chórem zakrzyknęły dziewczyny. – Przed drzwiami pokoju nauczycielskiego znalazłam to! – triumfalnym gestem Anka wskazała na kartkę, która leżała na jej biurku. Tym tajemniczym znaleziskiem był gotowy konspekt projektu zawierający literaturę oraz najważniejsze zagadnienia, jakie przygotowała sobie pani od biologii do oceny konkursowych prac. – Ona jest taka zakręcona, że w życiu się nie skapnie, że to zgubiła – zaśmiewała się do rozpuku Anka. – W poniedziałek ukradkiem podrzucę jej to do biurka i po sprawie! – kontynuowała podekscytowana. W pewnym momencie poczuła na sobie krytyczny wzrok Justyny. – Hej, co jest? – spytała z konsternacją. – Ale to będzie nieuczciwe – odparła Justyna. – Co?! – wrzasnęła Anka, nie mogąc uwierzyć własnym uszom. Przecież to świetna szansa. Nikt się nie dowie i zgarniemy piąteczki bez wysiłku. Ania patrzyła na swoje rozmówczynie z niedowierzaniem. – Marta, a co ty o tym myślisz? Dotąd cicha Marta nieśmiało przyznała rację Justynie. – Ja też uważam, że to byłoby niesprawiedliwe wobec innych. Anka ze wzburzeniem chwyciła swoje znalezisko i wycedziła przez zęby: – Ja to znalazłam, a nie ukradłam, i mam zamiar skorzystać ze swojego farta! Justyna jeszcze raz zaproponowała, aby zrobiły projekt samodzielnie, a konspekt po prostu wyrzuciły albo oddały pani Krysi. Ale Ania ostro zaoponowała i jasno wyraziła swoje zdanie: – Jak któraś nie chce, może pracować sama! Jesteście ze mną czy nie? Justyna wstała i wyszła, mówiąc, że w takim razie dołączy się do innej grupy. Wracając do domu, cały czas zastanawiała się nad postępowaniem swojej koleżanki. Marta po chwili wahania postanowiła zostać i działać razem z Anią...

Główni aktorzy

Ania to spontaniczna, żywiołowa i zdolna osoba. Jej filozofią życiową jest zyskać jak najwięcej jak najmniejszym nakładem pracy. Taka strategia zazwyczaj bardzo dobrze się sprawdza – Ania potrafi korzystać z wielu udogodnień i pomocy przy rozwiązywaniu różnych zadań.

Marta to spokojna dziewczyna, która ma tendencję do podporządkowywania się innym. Często to jej dwie najlepsze koleżanki decydują o tym, jak spędzają czas i jak należy postąpić, z czym Marta rzadko dyskutuje.

Justyna to ambitna osoba. Potrafi odważnie wyrażać swoje poglądy i nie boi się postępować zgodnie z nimi, nawet jeśli musi zrobić coś wbrew opinii innych osób.

Zachowania etyczne i nieetyczne

Podsumowanie

Niekiedy ludzie stają przed koniecznością dokonania wyboru, jak postąpić: czy zgodnie z ogólnie przyjętymi normami i zasadami – etycznie, czy wbrew nim – nieetycznie. Często zachowanie nieetyczne jest kuszącą opcją, może bowiem przynieść sporo korzyści małym kosztem... Jednak gdy przynosi ułatwienia i korzyści jednej stronie, nierzadko wiąże się z krzywdą i niesprawiedliwością dla drugiej. Zapewne ty też miewałeś pokusy, aby pójść drogą na skróty.

Nasze bohaterki przyjęły różne punkty widzenia, a co ty sądzisz o tej sytuacji? Jakie byłoby twoje zdanie, gdybyś to ty stanął z Anką do rywalizacji w konkursie?

Pytania do rozwiązania

1. Jakie zachowania dziewczyn mógłbyś określić mianem nieetycznych i dlaczego?
2. W jaki sposób mogłaby postąpić każda z nich, aby zachować się danej sytuacji etycznie?
3. Jak myślisz, co mogło skłonić Anię do takiego postępowania?
4. Czym według ciebie jest nieetyczne zachowanie?
5. Jak myślisz, dlaczego ludzie postępują nieetycznie?